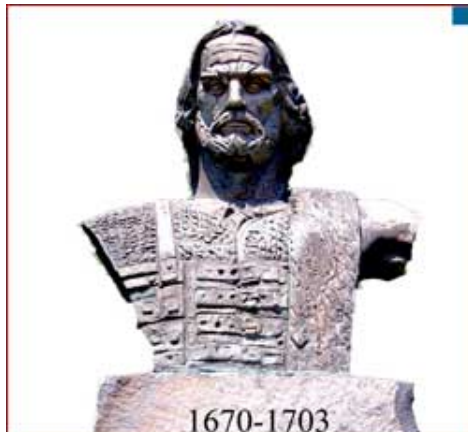

Țara Maramureșului are un trecut zbuciumat și plin de legende. Miturile locului pleacă, de cele mai multe ori de la realitate. Pinte Grigore, cunoscut drept Pinte Haiducul ori Viteazul s-a născut în comuna Măgoaja, în anul 1670. Pe lângă cântecele și baladele elogioase la adresa haiducului, istoria ne oferă și informații concrete din arhivele celor patru județe în care Pinte a împartit dreptate celor mulți și săraci. În lucrarea "Documente inedite referitoare la Pinte Viteazul în arhivele maramureșene", Coloman Oszocski prezintă informații culese din mai multe surse, menite să contureze imaginea celui care "pe săraci bine i-a pazit".

Apariția haiducilor a fost precedată de ocuparea județului Maramureș de armata austriacă în anul 1685. Noua orânduire era una de asuprire a românilor din zonă, mulți dintre aceștia ajungând iobagi. Pe lângă dările enorme, în bani sau produse, țăranii erau obligați și la efectuarea de munci în folosul nobililor, așa-zisele "robote". Strigătul de disperare al țăranilor asupriți lua uneori forme reale. Nesupunerea la lucru, fuga și haiducia constituiau modalități de a respinge regimul plin de nedreptăți adus de autoritățile austriece și ungare pe pământul românesc.

Potrivit știrilor istorice, primele apariții ale lui Pinte sunt semnalate în Baia Sprie în anul 1694. Potrivit documentelor din secolul al XVII-lea, haiducii lui Pinte erau puternic sprijiniți de locuitorii satelor maramureșene, în special de cei din Mara și Hoteni, din fosta plasă Șugatag. În anul 1701, Pinte Haiducul se alătură răscoalei conduse de principele ardelean Francisc Rakoczy al II-lea. Motivația haiducului o reprezenta dorința de a elibera populația română de sub nedreptul jug habsburgic.

La 14 august 1703, la asediul orașului Baia Mare, Pinteă Haiducul, asupritorul bogaților și sprijinitorul săracilor, a fost ucis. Legenda spune că a fost trădat de un alt haiduc pentru 500 de taleri, bani promiși de împăratul Leopold I al Imperiului Habsburgic (Ordinul împăratului Leopold, 1701, Filiala Arhivelor Statului Sighetu Marmatiei, fondul prefecturii, jud. Maramures, act nr.3, 1701, pachet 1). Istoria îl indică pe un oarecare Dessi Istvan, proconsul ungar în Magistratura orașului Baia Mare, ca fiind cel care l-a împușcat mortal pe viteazul haiduc.

Legende au acoperit adevărul asupra morții lui Pinteă. Dar după cum reiese din documentul citat mai sus, e adevărat că împăratul Leopold pune un premiu de 500 de taleri imperiali pe capul lui Pinteă, premiu care ar fi ademenit pe unii să săvârșească trădarea. În 1703, Pinteă aliat cu prințul Francisc Rakoczy ocupă câteva din centrele principale din nord. În august plănuiește cucerirea orașului Baia Mare. La 12 august, după un atac cu pierderi de ambele părți, se încheie un pact pentru că Pinteă avea nevoie de alimente. În semn de garanție se face schimb de ostăteci. Dar probabil constatând că alimentele sunt otrăvite le distruge. Pinteă ordonă asaltul asupra orașului. În toiul acestui atac, Pinteă se îndepărtase de grosul armatei și încerca un atac asupra porții de Sud a Băii Mari. Aici fiind recunoscut de orașeni și la îndemnul ostaticilor, este ucis.

(vezi, Liviu Pataki, Căpitani de cete militare și haiduci români la începutul veacului al XVIII-lea, în Studii și articole de istorie, vol. II, 1957)

Asupra morții lui, ședința senatorială a Comitatului Satu Mare, menționează că Pinteă a căzut la poarta de Sud a cetății Baia Mare în timpul asaltului pentru cucerirea acesteia (Document din Arhivele Statului 1703, 14 august, fondul Primăriei orașului Baia Mare, protocolul V, pag. 20-21)

Acel care era considerat ca "praedones famose Pintye" a rămas în sufletul poporului ca Pinteă cel Viteaz, Pinteă cel Sfânt.

(Material publicat pentru prima dată în Revista NORD din Baia Mare nr.3, 1969, refăcut special pentru portalul "Sighet-Online")